

# Een valse stempel, toegeschreven aan Spiro.

door: Hans J.A. Vinkenborg

In de afgelopen jaren heb ik regelmatig een specifieke stempel gezien die gebruikt was op klassieke zegels van veel verschillende landen, vooral uit de Amerikaanse regio. Omdat het niet waarschijnlijk was dat hetzelfde stempel tegelijkertijd in zoveel verschillende landen in gebruik kon zijn, werd het mij duidelijk dat de stempel vals moest zijn. Mijn studie naar de achtergrond van deze stempel omvatte tevens een



reconstructie van de stempel en een poging om deze te ontcijferen. Tegelijkertijd heb ik geprobeerd zoveel mogelijk voorbeelden van het gebruik van deze stempel te vinden.

De reconstructie van de stempel leidde tot de hierbij getoonde vergrote afbeelding en is gebaseerd op fragmenten van de stempel die ik aantrof op zegels gedurende mijn onderzoek. Deze fragmenten werden alleen in aanmerking genomen als een voldoende groot deel van de stempel helder was en kon worden herkend.

Sommige stempels heb ik geweigerd omdat ze te vaag waren.

De stempel heeft een buitenzijde-diameter van 22 mm en is altijd in het zwart. De letters kunnen niet worden ontcijferd en zijn waarschijnlijk geplaatst met een oud houten of rubberen stempel dat erg versleten was of dat door de vervalsers bewust bewerkt was om herkenning te voorkomen, leidende tot dit onleesbare resultaat. In het midden ziet u de overblijfselen van iets grotere letters die het meest doen denken aan de letters 'VF' en onder deze letters staat een dikke ronde zwarte punt. Er staat geen datum of nummer op dit stempel en het lijkt het meest op een tekst.

Ik heb een lijst gemaakt van de zegels van de verschillende landen waarop ik dit stempel aantrof, maar dit gaf ook geen aanknopingspunten bij het ontcijferen van de tekst omdat geen namen van plaatsen of andere bekende woorden op de stempeltekst leken. Een willekeurige selectie van de zegels met dit stempel is afgebeeld bij dit artikel, waaruit een brede variatie van landen blijkt. Tot dusverre heb ik positieve identificaties van het gebruik van dit stempel gevonden op klassieke postzegels van de volgende landen:

Zuid-Amerika:	Bolivia, Brazilië, Chili, La Guira, Uruguay en Venezuela;
Centraal Amerika:	Dominicaanse Republiek, de Clara Rothe postzegels (St. Thomas/ Puerto Rico), Honduras, Mexico, Nevis en Virgin Islands;
Noord-Amerika:	New Brunswick, St. John-New Foundland;
Europa:	Italië (Toscanië en Parma), Roemenië en Servië;
Overige:	Nederlands Oost Indië, Egypte, Filipijnen en Straits Settlements.

De stempel kan ook veelvuldig worden aangetroffen in publikaties zoals de Spud Papers waar veel afbeeldingen van zegels met dit 'VF' stempel in voorkomen. Al met al weet ik zeker dat er nog veel meer landen aan dit lijstje kunnen worden toegevoegd naarmate dit onderzoek in de toekomst voortduurt.

Verschillende auteurs hebben in hun publikaties naar dit 'VF' stempel verwezen. Bijvoorbeeld, in deel II van Ringström & Tester's boek 'The Private Ship Letter Stamps of the World' staat op pagina 189 in voetnoot 17 dat dit stempel o.m. gebruikt is op vervalsingen van de zegels van 1857 van de Pacific Steam Navigation Company uit Peru. Helaas is er geen afbeelding van getoond en in mijn eigen – zeer uitgebreide – referentieverzameling van deze vervalste zegel kan ik ook geen voorbeeld vinden, waardoor ik vooralsnog niet aanneem dat dit stempel inderdaad op deze zegel voorkomt. Zij noemen in hun publikatie ook geen vermoedelijke naam van de vervalser van dit stempel. Maar ik sluit niet helemaal uit dat dit stempel op die zegels in de toekomst nog wordt gevonden.

De vraag blijft staan wie nu eigenlijk de vervalser is van dit stempel. Klaarblijkelijk is dit stempel gemaakt en veelvuldig gebruikt door een vervalser van heel veel klassieke postzegels omdat het op zo veel verschillende zegels van zo veel landen voorkomt. Om dit vast te stellen was het eerst nodig om een postzegel te vinden waarvan algemeen wordt aangenomen dat het bekend is wie de vervalser was. Daarna moet een vervalste postzegel worden gevonden die dezelfde kenmerken heeft en waarop het 'VF' stempel voorkomt, om een perfecte 'match' te hebben. Deze test werd gedaan met enige hierbij afgebeelde zegels van Chili, New Foundland, New Brunswick en Uruguay (en vele andere) en leidde tot mijn conclusie dat de Gebroeders Spiro uit Hamburg de vervalzers van deze zegels en het stempel waren. Dit zou ook verklaren waarom de stempel gebruikt is op zo'n breed scala van zegels. Bovendien waren alle zegels die ik vond met het 'VF' stempel van het tijdperk voor of tijdens de productieve jaren van de Spiro's die ongeveer van 1864 tot 1880 actief waren.

De voorbeelden van het onderzoek waarop ik mijn conclusie baseer worden in detail bij dit artikel getoond, dit zijn:

- Chili, de 1853 uitgifte van Columbus, 6 Spiro vervalsingen die herkend kunnen worden van de 'witte vlekken' rond het borstbeeld waarvan er 3 het 'VF' stempel tonen;
- St. John-New Foundland, de driehoekszegel uit 1857, een Spiro vervalste die te herkennen is aan de brede ruimte tussen de letters D en L van 'Foundland';
- New Brunswick, de 1860 Queen Victoria uitgifte, Spiro vervalsingen met en zonder het – teken tussen 'New' en 'Brunswick';
- Uruguay, de 1866 numerieke 5 'centecimos' uitgifte, een Spiro vervalste met de 'M' van Montevideo die naar rechts is verschoven.

In deze en andere gevallen is een vervalste postzegel die algemeen wordt toegeschreven aan de Spiro's gematcht met een soortgelijk exemplaar van dit type vervalste dat de 'VF' stempel toont, hetgeen tot mijn conclusie leidt dat de Spiro's ook de vervalser van dit stempel zijn.

Een complicerende factor was dat Marcelo Studart in zijn uit 1995 stammende boek over de vervalsingen van Brazilië verschillende postzegels toont van de 'Bull's Eye' emissie uit 1843 met het 'VF' stempel, inclusief een geheel vel van 5 bij 6 zegels met dit stempel. Op pagina 22 van zijn boek stelt hij dat dit 'type I' vervalst is door Georg Zechmeyer, net als twee andere typen vervalsingen van deze zegel. Georg Zechmeyer was een handelaar in vervalste postzegels en ontwikkelde daarnaast de zogenaamde 'transfer-sheets' die door kinderen als plakplaatjes gebruikt werden om mee te spelen en waarmee ze een vage afdruk konden maken op hun arm of hand of

op een stuk papier. Zijn bedrijf bestond vanaf ongeveer 1870 tot de late jaren van de 19e eeuw. Helaas wordt niet vermeld waarom deze zegels worden toegeschreven aan Georg Zechmeyer en niet bijvoorbeeld, aan de Spiro's. Het feit dat de 'VF' stempel is gebruikt op dit vel en een aantal andere eigenschappen van de postzegels die zichtbaar zijn, leiden tot mijn conclusie dat Zechmeyer niet de vervalser van deze zegels van 'type I' is maar op zijn hoogst de handelaar die ze in omloop bracht. Als Zechmeyer het drukken van deze zegels heeft uitbesteed aan de Spiro's (die voor veel meer handelaren valse postzegels produceerden), dan moet dit type worden toegeschreven aan Spiro. Maar de schrijver noemt ook nog dat dit type vervalsing in omloop kwam rond 1890 en dit was ruim nadat de Spiro's hun bedrijf gestaakt hadden. Het is mogelijk dat Zechmeyer een deel van de restanten van de voorraad van de Spiro's heeft opgekocht of dat hij de valse stempel heeft opgekocht die ik aan Spiro toeschrijf, maar hoe dan ook, het blijft onduidelijk waarom Studart deze zegels aan Zechmeyer toeschrijft.

Ik realiseer me dat ik van de veronderstelling uitga dat het stempel geplaatst is door dezelfde vervalser die ook de zegels heeft vervalst, maar ik merk daarbij op dat dit waarschijnlijk is maar niet zeker. Maar er is ook geen reden om aan te nemen dat er twee verschillende vervalzers bij zijn betrokken. Daarom ga ik er voorlopig van uit dat de zegels en de 'VF' stempel uit dezelfde bron afkomstig zijn. En gebaseerd op de eigenschappen van de getoonde zegels schrijf ik de vervalsingen en het stempel aan de Spiro's toe, totdat anders wordt bewezen.

Iedere aanvulling op deze studie kan gezonden worden naar de Bondskeuringsdienst die het aan de auteur van dit artikel zal doorzenden. Reacties worden op prijs gesteld.

Utrecht, 2009.

#### LITERATUUR VERWIJZINGEN:

- verschillende algemene referentieboeken over vervalsingen, zoals Album Weeds van R.B. Earée, 1906, 3e editie, The Serrane Guide (F. Serrane, 1996 editie), The Forged Stamps of all Countries (J. Dorn) en Philatelic Forgers (V.E. Tyler, 1991);
- verschillende bibliotheken, tijdschriften, veilingcatalogi en het internet;
- Reference Manual of BNA Fakes, Forgeries and Counterfeits (K.W. Pugh, 1977);
- Falsificações e Fraudações na Filatelia Brasileira (M.G.C. Studart, 1995).

De 'matching' zegels van Chili, New Brunswick, Uruguay en New Foundland:





De volgende afbeeldingen zijn willekeurige andere voorbeelden van valse zegels waarop het 'VF' stempel voorkomt (de grootte van sommige zegels is iets aangepast):

